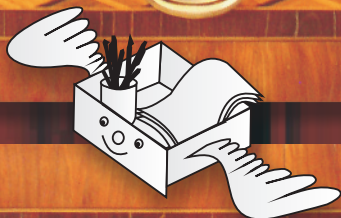

Šuplíky

2005

Městská knihovna

Kopřivnice

Obránců míru 368

Kopřivnice 742 21

556 871 364

602 222 118

knihovna@kdk.cz
http://www.kdk.cz

Řekl jsem, že kdo se chce stát vzdělaným, musí si nad zlato a stříbro vážit knih. A právem.

Knihy ho totiž mohou přivést k cíli jeho tužeb, nikoli zlato a stříbro. A k ničemu by nebyl rozum, kdyby nebylo pokrmů moudrosti, které poskytují dobré knihy plné dobrých pravidel, příkladů, mravů, zákonů a náboženství.

Knihy jako nejvěrnější přátelé rády s námi rozmlouvají, poučují nás, povzbuzují i utěšují. Kdyby nebylo knih, byli bychom všichni úplně nevzdělaní, protože bychom neznali minulost, neměli bychom vědomosti o věcech božských ani lidských a i kdybychom nějaké vědomosti měli, byly by to báje proměněné tisíckrát v něco jiného. Nic většího nad knihy nemohlo být dopráno pro život paměti a úsudku! Nemilovat knihy znamená nemilovat moudrost. Nemilovat moudrost pak znamená stávat se hlupákem. Varujme se tedy toho!

Jan Amos Komenský - Chvála knihy

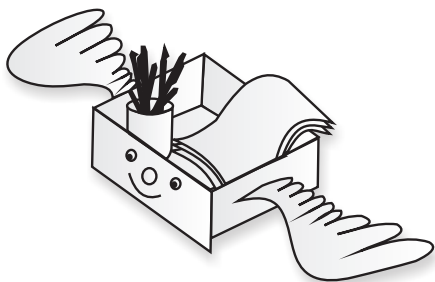
Pře dvěma roky se poprvé v naší knihovně pootevřely šuplíky lidí, kteří patří do kategorie „homo literus“ - člověk psavý, psavec, nebo též spisovatel a literát. Poprvé jsme dali možnost a prostor lidem, kteří umí vidět zázraky tam, kde druzí vidí všednost.

I v letošním roce je něco poprvé - poprvé se k prozaikům přidali i básníci. Budme jim za jejich díla i dílka vděční, protože zázraků - na rozdíl od všednosti - není nikdy dost a člověčí schopnost zázraky vidět, slyšet a prožívat bývá kolísavá, často překrývaná opotřebováním životem a starostmi.

Otevíráme teď v Kopřivnici - na sklonku roku 2005 - almanach II. ročníku literárních Šuplíků a přejeme pozorné oko, vnímavou mysl a zázraky na každé stránce.

Mgr. Ludmila Karlíková

ŠUPLÍKY PROZAICKÉ

*Tak jako v jiných soutěžích stala se taková věc, že v kategorii **próza** neudělila porota první místo. Ne snad proto, že by nebylo z čeho vybírat, ne snad proto, že došlé práce byly špatné. Spíše proto, že v množství prací dobrých nebylo možno jednoznačně zvednout list papíru a říct **hle, jen a jen tento a žádný jiný**. Proto začínáme přehlídku dvou oceněných prozaických prací vtipným, lehce nostalgickým a ze života odkoukaným příběhem, jehož autorkou je **Renata Šindelářová** z Měděnce. Její soutěžní próza má název **Heslo**.*

Heslo

„Dobrý den, Miluško!“ pozdravil pán středního věku, když vstoupil do jedině, skromně vybavené kanceláře místní spořitelny.

Za stolem seděla jediná žena, s hlavou skloněnou k papírům před sebou. Vzhledla k němu a odpověděla: „Dobrý den, pane Houbo.“ Obyčejně přidala ke svému pozdravu také úsměv, ale dnes se tvářila vážně.

Podobně jako přicházející muž. „Mám takový problém,“ začal neurčitě. „Ale myslím, že mi s ním můžete pomoci. Víte, Miluško, maminka včera v noci zemřela.“

Miluška přikývla. V jejich malém městečku se nic neutajilo. „Já vím, pane Houbo. Upřímnou soustrast.“

Smutně přikývl. „Děkuji. Víte, trápí mě jedna věc. Chtěl bych mamince zařídit hezký pohřeb, ale sám to nepoplatím a potřebuji ty peníze hned. Proto jsem myslel, že bych mohl vybrat tuhle maminčinu knížku.“

Miluška se natáhla přes stůl. „Ukažte!“ Nahlédla do vkladní knížky. „Ale to není problém,“ řekla. „Ta knížka není vázaná na konkrétní osobu. Stačí, že znáte heslo.“

Pan Houba se zavrtěl, podrbal se na neoholené bradě. Odkášal si. „Ehmm... O to právě jde. Já to heslo neznám. Myslel jsem, když... se známe od malička - ehm. Víte, jak to myslím. Chodil jsem s vaší maminkou do školy...“

Miluška mávla rukou, čímž mužovo koktání uťala. „Já vám to bez toho hesla nedám, pane Houbo. Nemůžu vám ho ani říct, protože tím bych se dopustila podvodu. Ale protože vás znám, dovolím, abyste to zkusil, kolikrát budete chtít.“

A tady máte výběrový doklad, který vyplníte, ano?“

Muž radostně popadl lístek, div že ho ženě nevytrhl z ruky. „Děkuju! Jste velice laskavá mladá dáma!“ Pak pečlivě vyplnil všechny údaje. Do kolonky heslo vyplnil slovo *úspory*.

Miluška nahlédla do počítače, pousmála se a pak zavrtěla hlavou. „To není správné. Musíte to zkusit znovu.“

Tentokrát si vzal několik lístků a vyplnil je všechny. Na každý z nich napsal jiné heslo. Maminčino křestní jméno, otcovo křestní jméno, jméno maminčina psa, název maminčina rodného města, název města, v němž bydleli dnes.

Ani jedno z hesel však nebylo správné.

Miluška podala panu Houbovi čistý kancelářský papír. „Pište to sem a až na to přijdete, tak to přepíšeme na doklad.“ Pak se věnovala své práci. Zatímco vymýšlel, obsloužila dva místní návštěvníky.

Podal jí list s dalšími deseti možnostmi. Místa dovolených, o kterých maminka snila, názvy věcí, které měla ráda, nebo které si chtěla koupit. Hodně nadějí vkládal do hesla *klavír*, neboť ten představoval maminčin nesplněný sen. Litovala, že se na něj nikdy nenaučila hrát.

Ani jedno z hesel však nebylo správné. Miluška nad listem papíru povzdychla. „Myslela jsem, že na to hned nepřijdete. Zkuste něco složitějšího.“

Horečně přemýšlel o mamince. Co se jí asi honilo hlavou, když myslela na to, že si šetří peníze? Myslela vůbec na to, na co si spoří? Nebo se jen snažila vymyslet originální heslo, které s penězi nesouviselo?

Než se však pustil do další dávky hesel, odložil si sako. Stráví tu zřejmě víc času, než původně předpokládal. Papír se pomalu zaplňoval jeho drobným úhledným písmem: *svítání, letní zahrada, západ slunce, literatura, Karolina Světlá, voňavé peřiny, čerstvé koblíhy, mátový čaj, čajové růže, Mozart, Beethoven*.

Nový seznam předložil Milušce s novou nadějí.

Žena si ho četla se zájmem. „Hezké,“ řekla. „Tohle všechno měla maminka ráda, že? Víím, že milovala hudbu. Potkávaly jsme se občas v divadle. Je moc milé, že o ní tak pěkně smýšlíte. Ale bohužel vás musím zklamat. Ani jedno z těch slov není správné. Trochu vám poradím. To heslo musí obsahovat víc slov.“

Zamžikal očima. „Tři?“

Mlčky přikývla.

Rozjasnilo se mu. „Už vím!“

Načmáral na papír to poslední, správné heslo: ***Malá noční hudba.***

Miluška si to přečetla. „Počet slov je správný, ale s tou hudbou jsem vás asi trochu zmátla. To není ono,“ řekla.

Vzdychl. Docházely mu nápady. Tři slova! Co to mohlo být? „Já už ale vážně nevím“ přiznal nešťastně.

„Tak ještě zkuste něco jiného,“ ponoukala ho. „Svým způsobem to není tak těžké. Vlastně by to mohl napsat kdokoliv. Ale paní Houbová nad tím určitě pečlivě uvažovala. Vlastně je to velice důvtipné.“

Sice poděkoval za radu, ale raději by to už vzdal. Mozek nenabízel žádná další řešení. A on ztrácel chuť k tomu, aby to ještě řešil. Koupí holt mamince jen urnu. Zamrazilo ho. Ne. To nepůjde. Musí na to přijít.

Otočil list z druhé strany, kde načne novou sérii. Nyní přemítal nad Miluščinými slovy. ***Mohl to napsat kdokoliv***, netýkalo se to tedy pouze jeho maminky. Na druhou stranu nad tím ale ***pečlivě uvažovala***, takže to nemohlo být nic primitivního. Tři ***důvtipná*** slova!

Důvtipná, to k mamince sedělo. Používala často taková spojení... Málokdy ho, svého syna, oslovovala křestním jménem. Vymyslela vždy něco svého, originálního, nějakou metaforu... A v tom ho to napadlo. To správné heslo.

Sezame, otevři se! načmáral na papír rychle, napjatě. Jednoduché a přitom důmyslné. Pyšně nesl papír Miluše.

„No, vidíte,“ usmála se na něj povzbudivě, „už jste blíž. Je to něco na ten způsob.“

Aha. Takže... napsal tedy ***heslo na knížku.***

Tentokrát to bylo stručné. „Ne“.

Co dál? Hlavou se mu honila slova, která místo aby ho vedla k závěru, nabírala na nesmyslnosti. Až do spořitelny vešel další zákazník. Paní Votrubová, sousedka. Mezi dveřmi mu popřála upřímnou soustrast a pak se slzami v očích líčila veselou a zároveň dobrodružnou maminčinu povahu. „Kdyby všichni byli taková jako ona, tak by bylo na světě hej,“ uzavřela.

Znovu na něj dolehla tíha maminčiny smrti. Ano, svět bez maminky nebude mít tu správnou jiskru, náboj, který uměla dát životu jen ona, jeho veselá, dobrodružná maminka, jedinečná žena, jež si zachovala duševní svěžest do posledního okamžiku svého života. Oči se mu zamžily a tělo ztěžklo bolestivým steskem. Vybavil si, jak ho láskyplně peskovala ze svého oblíbeného ratanového křesílka. „Vidím ti až do žaludku, Lištičko. Že ty se dneska tak snažíš, abych na tebe byla hodná a upekla ti tvou oblíbenou bábovku? - Máš pravdu, ty Muchomůrko jedna jedovatá, já to nepoznám, jestli jsou jabloně špatně nebo dobře ostříhané, ale ty stromy to na podzim povědí samy. - Ty frézie opravdu krásně voní, Hříbečku. Jen doufám, žes je nezasadil úmyslně tak blízko k mému křesítku jen proto, abych se cítila každé odpoledne tak krásně omámená a ospalá jako dnes, abych tě nehonila do žádných povinností.“

Jeho maminka a heslo na knížku. Tři slova. Originální a přitom obyčejná. Logická, ale nikdo jiný než jeho maminka by je nejspíš jako heslo nenapsal. Usmál se sám pro sebe. Už ví! Popadl tužku a naškrabal další heslo. Možná poslední, které jediné je ještě schopen vymyslet. Dnešní poslední šance. Strávil tu už dobré tři hodiny a Miluška každou chvíli přepážku zavře.

Ale Miluška se vítězoslavně zasmála. „Tak vidíte, pane Houbo, že to nebylo tak složité!“

Vyzvedl si nový tiskopis na výběr hotovosti a naposledy ho vyplnil. Do kolonky pro heslo vypsál výsledek svých tříhodinových úvah, svou živou vzpomínku na maminku. Heslo znělo ***Peníze nebo život!***

*Autorkou další oceněné prozaické práce, mající název **Vykupitel** je **Jeanne Hornová** z Ostravy. O čem práce je? O Bohu i o Satanovi v nás i kolem nás. O našich vinách i trestech. O tom, co by být mohlo a třeba i bylo...a to vše na jednom popsáném listu papíru... a pozor, možná se budete i bát...*

Vykupitel

Příšerné počasí. Pán Bůh má zase svůj den. Nebude ho zažehnávat fernetem jako každý normální chlap, ale potěší sluncechtivé lidičky pořádnou přeháňkou. Stěrače nestíhají a kmitají rychlostí jako běžec pár metrů před cílem. Kdo se nestihl schovat do této chvíle, je vykoupan, ovšem bez sprchového mýdla.

Jako ta holka, co stojí u cesty. Sakra, přes ty blbý stěrače nevidím, zda se jedná o náhodnou stopačku či prostitutku. Nejsem necita, takže kromě stěračů naplno zaměstnávám i brzdy. Jejich skřípot jí snad u té cesty zní jako rajská hudba. Než se stačím zeptat, kamže to bude, předběhne mě. „Tak kolik dáš, strejdo,“ zazubí se na mně a venku si vyždímá cíp sukně. Přece nebude sedět v louži. Nemám sílu ji vyhodit, připomíná mi mou neteř. Taky taková žába.

Třeba potřebuje pomoc, ale z pohádek a filmů typu *Pretty Woman* jsem vyrostl. Z černých vlasů kape voda na mé nové potahy. Čert to vem. Možná si jen přivydělává na studia, proběhne mi hlavou. Nebo živí zfetovanou matku s třemi sourozenci. Nesesmilníš, vtloukali do mě od dětství a nyní to vtloukám svým ovečkám při každé mši. Jako správný pastýř bych měl zachránit její duši. Vzít ji na mši? Sakra kolik je hodin, za chvíli mám být ve Lhotce. Zbožné babky a hříšné paničky čekají na zpověď. Tomuhle hnědookému stvoření nedám rozhřešení, ačkoliv bych měl její duši zachránit. Je to má povinnost, jsem kněz. Kdo však zaručí, že se mi nevysměje. A i kdyby se dala na správnou cestu křesťanky, kde je záruka, že bude vychovávat děti ve víře? Říká se o nás, že jsme misionářská země, věřících ubývá. Ale než takové přebarvené ovečky, to ať je kostel poloprázdný.

„Vystupte si, slečno, nemám zájem,“ pronesu stručně a svou duševní polemiku končím. Tentokrát musí skřípot brzd vnímat jako hlas vztekle mňoukající kočky. Neochotně vystoupí z auta a ukáže si na čelo. „Kdybys náhodou přece jen chtěl, slevím,

počkám, až se rozjedeš, ty vytřesenéj samečku,“ drze se usmívá. A nebo vysmívá? Jsem rudý, ne vzrušením, ale vzteky. Vzteky sám na sebe, že jsem normální chlap, ale bohužel uvězněný pod klerikou. A taky vzteky na to, že její duši nikdo nespasí.

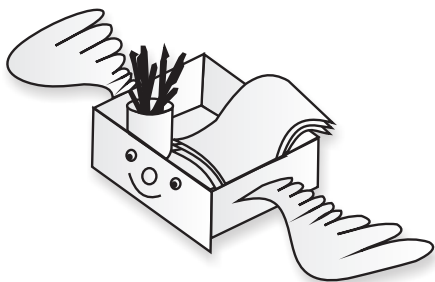
Ve zpětném zrcátku vidím, jak si rozepíná blůzičku. Provokuje, nesnesitelně provokuje. Nemohu si pomoci, couvám zpátky k ní. Bude to zločin? Ne, vždyť jí pomohu od konání dalších hříchů. Jsem ten vyvolený.

Tentokrát brzdy nezaskřípou a ozývá se tupý náraz. Možná ani nestačila vykřiknout. Sbohem, Magdaléno. Nejsem Spasitel, nedokázal bych tě obrátit na víru. Byla jsi mladá, třeba máš šanci dostat se alespoň do očiště.

Čtenář je přece centrem každého psaní, nikdo nepíše pro sebe. Nedůvěřujte tomu, kdo by se vám něco takového snažil namluvit, je to člověk nepoctivý a prolhaný narcista. Pro sebe si člověk píše jen jedno, a sice soupis toho, co má koupit.

Umberto Eco

ŠUPLÍKY POETICKÉ

*Verše muže, který bydlí v Jihlavě a říká si **Jakub Malý**, zaujmou už na první pohled či poslech vypsanou rukou, lehkostí, která svádí k domněnce, že formovat myšlenky a nápady do veršů a převádět je na papír je velmi, velmi snadné, a také životním prostorem, který je vlastní každému z nás, prostorem našich legálních i nelegálních lásek, vztahů, pocitů a situací. Jeho výbor veršů získal zaslouženě*
1. místo.

Monolog

Miláčku, jsem dnes
jak se říká groggy.

Ležím a čtu si
Kunderovy Monology,
moc hezké a moc poetické čtení,
jenomže bez tebe
to není
k unesení.

Jakby mi každý verš
přiléval beznaděje.
Snad bych měl sáhnout
po knížce s jiným dějem,
po slovu v jiné podobě,
jež by mi dalo zapomenout,
jak se mi stýská po tobě.

Kruhový objezd

Miláčku,
dnes kolem nepojedu.

Na místě,
kde jindy milá mává mi,
nesundám pravou nohu z plynu
a nezablikám brzdami.
Ten cestář,
který objíždíky nám staví,
se řídí rozumem.
To my ne.

Krom chvil,
kdy polibky nás smyslů zbaví,
se na kruhových objezdech míváme.

Závidím tvému mobilu

Tvůj mobil ohluchl
a není k dostižení.

Když o tom přemýšlím,
nic divného to není,
být v stejné místnosti jako ty,
taky bych dělal drahoty
a hlásil do světa, že nejsi k sehnání.

Jen tobě vrněl bych
a cinkal do spaní.

Svatava Šlajchrtová z Pelhřimova ve svých verších nezapře poetiku kraje, ve kterém žije a píše. Působení jejích veršů dýchá zasněností krajiny, její zkadeřenou náladou a právem tedy získává 2. místo.

A láska

není víc
než pouhé vysmívání
mámivých křídel osudu
zakletých
do jarního tání
když opět říkám si
už hloupá nebudu
Touhu však neumlčíš
V překotném milování
ulpívá cinkot řečí
Mám v srdci ostruhu
Sebe však nepřesvědčím
Jiná už nebudu
Jaro se brouzdá krajem
člověčích plískanic
a křičí
Máte zájem

Dávám víc a víc
Dlouho tu nebudu

Však ani vy

Pelhřimov

Město mé rodné
tolik vpomínané
jak rád jsem v tobě žil
Toulkami světa poznamenán
v srdci jsem věrný
tobě byl
Obrázek náměstí
podobný Ladovu
schoulený v náručí lamp
Oblázek pro štěstí
vonící domovem
kouzelný talisman
Místo kam vracím se
můj pevný bod
utkaný přátelstvím z mládí
Časy tak vzdálené
a přece na dosah
stačí jen zasnít se
ten čas se vrátí
To kouzlo v sobě máš
nosím je schované
v nejhlubším koutku

To kouzlo ukrýváš
město mé rodné
tolik vzpomínané
kraji
nachových jeřabin
a zatoulaných šípků

Míjení

Už dávno nejsem
vteřina zapomnění
zrozená
v příboji těl
záchvěv soupeření
Vše
co jsi
milovat chtěl

Už dávno nejsem
přesto trvám
Nenaplněná touho
tobě smekám

*Do světa imaginace a žonglování se slovy a pocity nás ve svých verších uvádí **Břetislav Kotyza** ze Zlína. I on ve svých verších převádí realitu každodennosti do každodenní poezie. V soutěži obsadil **3. místo**.*

Krajina

Jablíčka jablka ptáci v povětrí
a dýchání
Dýchání pospolu
Krajiny znamení mělkosti brodu
Bosou nohou řeky ráchání
voda po kotníky Po kolena
Děvčata sukénku podkasanou
až
kde odrazem hladiny
bílá s růžovou
Splývání

A krev
Krev z povzdálí
Všudypřítomná

Vyzvání k tanci

Kolikrát ještě
bude mi přáno poznat jho
brány bohyně Ištar
Kolikrát ještě
propadnu v sobě
vlahou temnotou
Eviných dcer
Než poslední z nich
se skrytou tváří
vyzve mne k tanci

Bez tázání

Vědomí nevědomí

Hladinou spánku
soustředných kruhů šepoty
Přílívem probouzení
táhnouce vozík křápavý
 Zvuky rádia

Teninkou blanku
hlubiny podvědomí defloruji
Pozvolna rozvírám
hvázdání konvice monotónní
 K tanci prvotnímu

Vědomí nevědomí
Popelky přebírání Čočka
hrách a popel včerejška
Zapírajíce dnešek
řetězem zítřejším
 Psa odvazuji

Souhrnně vzato, všechny vědomě napsané pohádky jsou o tomtéž. O tom, že svět kolem nás je jenom naoko nudný a nezajímavý, ale ve skutečnosti je plný zázraků. A my je musíme jen umět vidět.

Marek Charitonov

Účastníci II. ročníku literární soutěže Šuplíky 2005

Jakub Malý (pseudonym), Radka Zadinová, Břetislav Kotyza, Kateřina Sochová, Adam Šášek, Renata Šindelářová, Nela Plisková, Renata Borovská (pseudonym), Stanislav Mikule, Pavlína Rybová, Kristýna Dlabková, Barbora Dlouhá, Tereza Hyklová, Michaela Chromečková, Markéta Novotná, Martina Dlabková, Iveta Švancárová, Lumír Toman, Zdeňka Braumová, Hana Šustková, Veronika Knedlíková, Tereza Stanislavová, Svatava Šlajchrtová, Alena Pavelková, René Souček, Jeanne Hornová, Marcel Koňářík, Andrea Marchal, Hana Šimková.

Porota:

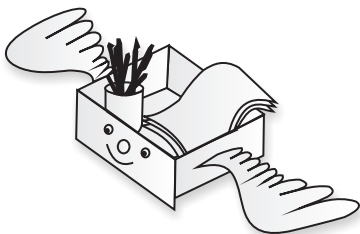
*Ladislav Cviček
Jiřina Barošová
Jan Malura*

Na počátku všeho prý bylo slovo. Na konci našeho almanachu je mnoho slov, mnoho vět, mnoho myšlenek. A možná se někdo zeptá proč, proč to všechno. Tak tedy:

“...však dobře vím,
že básník musí vždycky říci víc,
než co je ukryto ve hřmotu slov.
A to je poezie.
Jinak by nemohl heverem verše
vypáčit poupě z medových závěsů
a nutit mráz,
aby vám přeběhl po zádech,
když svléká pravdu.“

Jaroslav Seifert

Šuplíky 2005

Příspěvky neprošly jazykovou úpravou.

***Tento projekt se uskutečnil
za finanční podpory
Ministerstva kultury***

Mapový podklad poskytl GIS Města Kopřivnice ©2005

Městská knihovna Kopřivnice

© 2005